

2015-12-09

FINANSPOLICY

Enköping kommun

Antagen av kommunfullmäktige, 2016-02-08, § 18

1. Finanspolicyns syfte

Denna finanspolicy anger ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten inom kommunkoncernen ska bedrivas. Med kommunkoncernen avses Enköping kommun och dess helägda dotterbolag och med finansverksamhet avses likviditetsförvaltning och finansiering.

Syftet med denna finanspolicy är att definiera och beskriva de finansiella riskerna som kan uppstå inom kommunkoncernen. Policyn fastlägger mål och riktlinjer som ska gälla för kommunkoncernen. Ansvarsfördelning samt hanteringen av de finansiella riskerna beskrivs i policyn liksom riktlinjer för att säkerställa en löpande uppföljning av verksamheten.

Finanspolicyn ska hållas uppdaterad med hänsyn till förhållanden inom kommunkoncernen och med hänsyn tagen till förändringar på de finansiella marknaderna. Finanspolicyn fastställs i kommunfullmäktige.

2. Finansverksamhetens mål

Inom ramen för Kommunallagens bestämmelser och denna policy ska finansverksamheten inom kommunkoncernen bedrivas så att:

- Kommunkoncernens betalningsförmåga på kort och lång sikt säkerställs
- Tillgodose kommunkoncernens behov av kapital
- Eftersträva bästa möjliga finansnetto för kommunkoncernens inom givna risklimiters genom en effektiv tillgångs- och skuldförvaltning
- Se till att skalfördelar utnyttjas inom kommunkoncernen för att effektivisera finansiering, likviditetshantering, betalningsrutiner och övriga finansiella tjänster
- God internkontroll gällande finansiell styrning och rapportering

Finansverksamheten ska präglas av en helhetssyn som inkluderar all den verksamhet som bedrivs inom kommunen och dess bolag.

3. Principer för finansiell samordning

All upplåning, utlåning, likviditetshantering/betalningar och kortfristig placering inom kommunkoncernen ska samordnas.

4. Organisation och ansvarsfördelning

Nedan framgår fördelningen av ansvar mellan kommunfullmäktige respektive kommunstyrelse. Delegering av beslutsrätt från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen framgår av kommunstyrelsens reglemente. Delegering av beslutsrätt från kommunstyrelsen till delegat framgår av kommunstyrelsens delegationsordning.

4.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige ska;

- Fastställa finanspolicy efter förslag från kommunstyrelsen
- Fastställa en årliga ramar för borgen och lån inom kommunkoncernen
- För varje år fastställa en särskild avgift för kommunens lån och borgen till de kommunägda bolagen för att neutralisera den konkurrensfördel som bolagen får genom kommunalt stöd vid sin finansiering.
- Beslutar om delegationsordning för finansiella beslut

4.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ska;

- Lämna förslag till kommunfullmäktige om vilka revideringar som behövs göras av kommunens finanspolicy
- Fastställa riktlinjer för den operativa finansverksamheten som säkerställer god intern kontroll
- Löpande följa utvecklingen inom finansverksamheten
- Besluta om tillfälliga avvikelser från finanspolicy om särskilda skäl föreligger

Kommunstyrelsen ska vidare som en del av sitt förslag om budget till Kommunfullmäktige ange;

- Beloppsramar för kommunens kontokrediter och lånelöften
- Beloppsramar för kommunens nyupplåning
- Ramar för kommunens omsättning av lån
Beloppsramar och villkor för utlåning och borgensåtaganden till kommunens bolag

4.3 Ekonomichefen

Ekonomichefen ska;

- Ansvara under kommunstyrelsen för att kommunkoncernens finansförvaltning sköts på ett effektivt sätt inom de ramar som lagar och denna finanspolicy anger. Samråd ska ske med verkställande direktörerna i de helägda bolagen.
- Besluta inom ramen för kommunstyrelsens delegation om placering av kommunens medel, upptagande av nya lån, konvertering och ränteändring av upptagna lån (omsättning av lån) samt utlåning.
- Initiera och utarbeta, vid behov, förslag till uppdateringar av finanspolicy
- Rapportera resultatets utfall av den finansiella förvaltningen till kommunstyrelsen

4.4 Helägda bolagsstyrelsers ansvar

Respektive styrelse i bolag som omfattas av denna finanspolicy ska ansvara för;

- Finanspolicy fastställs, tillämpas och efterlevs
- Utifrån bolagets budget och prognos ska bolaget årligen föreslå ram för kontokredit samt nyupplåning
- I de fall kommunkoncernens bolag upprättar en företagsspecifik finanspolicy, skall den vara baserad på den koncerngemensamma finanspolicy och på gällande ägardirektiv. Policy antas av respektive styrelse

- Ansvara för att respektive bolag tillhandahåller ekonomichefen den information som behövs för att en effektiv finansiell samordning i enlighet med denna finanspolicy ska kunna ske inom kommunkoncernen

5. Likviditetsförvaltning

Likviditetsförvaltningen ska utformas för att effektivisera kapitalförsörjningen. Varje bolag ansvarar för optimering av respektive bolags rörelsekapital.

Tillgängliga likvida medel definieras som:

- Kassa och bank
- Ej utnyttjade kreditlöften
- Finansiella tillgångar som kan omsättas inom tre bankdagar

5.1 Koncernkonto

Kommunen och de kommunala bolagens likvida medel och betalningsflöden ska samordnas i ett gemensamt koncernkontosystem.

5.2 Förvaltning av kortfristig likviditet

Kortfristig likviditet ska placeras antingen på koncernkonto eller i tillåtna instrument (bilaga 2) och i godkända motparter (bilaga 3). Placerade medel ska kunna omvandlas till likviditet genom försäljning inom tre bankdagar.

6. Finansiella placeringar

I de fall kommunkoncernen har överskottslikviditet ska denna i första hand användas för att minska låneskulden för kommunkoncernen. Vid förfinansiering av framtida upplåning samt vid tillfälligt likviditetöverskott som inte matchas mot den externa låneskulden får överskottslikviditeten placeras i bankinlåning/deposit, eller statskuldväxlar. Placerings löptid får ej överstiga sex månader och Ekonomichefen ansvarar för kommunkoncernens placeringar.

En precisering av dessa instrument återfinns i bilaga 2.

6.1 Etik

Utöver avvägningen mellan avkastning och risk ska också etiska aspekter beaktas i placeringsverksamheten.

Placeringar är inte tillåtna i värdepapper utgivna av företag i vars verksamhet ingår tillverkning av, distribution eller marknadsföring av vapen, tobak, alkohol, spelverksamhet eller pornografi.

Placering ska ske efter principer som syftar till ett långsiktigt företagande där största möjliga hänsyn tas till miljö, socialt ansvar och god etik.

Med miljöhänsyn, god etik och socialt ansvar menas företag utöver lagstiftningen följer internationella normer för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorrupktion. De internationella normerna är uttryckta i FN:s deklARATIONER och konventioner och deras relevans för företag sammanfattas i t.ex. FN:s Global Compact och UNIPRI (United Nations Principles for Responsible Investment).

För att säkerställa att dessa krav efterlevs ska samtliga innehav regelbundet kontrolleras. Vid överträdelser ska lämpliga åtgärder föreslås för kommunstyrelsen.

7. Finansiering

Målet med finansieringsverksamheten är att minimera upplåningskostnaden med hänsyn till ramar och limiter som beslutas i finansriktlinjerna, samt att trygga finansieringen för kommunkoncernen på lång sikt.

Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om ramar för kontokrediter och långfristig upplåning i form av ramar som ska gälla för det kommande budgetåret. Ramarna fastställs för kommunen som helhet samt för respektive bolag i kommunkoncernen. Se Bilaga 1 för riktlinjer gällande utlåning och borgen.

För de bolag som omfattas av denna finanspolicy ska en ram för kontokredit årligen läggas upp. Ramen kan under året uppdateras med hänsyn till nya prognoser. Ramen läggs upp på respektive konto inom koncernkontosystemet. Vid finansiering av större investeringar kan styckelån läggas upp.

Leasing av anläggningstillgångar bör endast användas om det ger ett bättre ekonomiskt utfall och flexibilitet än vid köp av tillgången med finansiering genom lån eller utnyttjande av tillgänglig likviditet.

7.1 Refinansieringsrisk

Med refinansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte kunna uppta lån på den externa marknaden. Alternativt att finansieringen måste tas upp i ett läge med ofördelaktiga priser.

Refinansieringsrisken kan begränsas genom att kapitalförfall av lån sprids över tiden. Därför får inte mer än 40 procent av lånestocken, inklusive kreditlöften, förfalla inom de närmaste 12 månaderna, mätts på rullande 12 månaders period.

7.2 Ränterisk

Med ränterisk avses risken att ränteförändringar påverkar kommunkoncernens finansnetto negativt i ett stigande ränteläge, samt risken att ha låst in en alltför hög fast ränta i ett sjunkande ränteläge. Detta hanteras genom att räntebindning sprids på olika löptider, antingen direkt via låneavtal eller genom räntederivat enligt följande:

- Den genomsnittliga löptiden på räntebindningen i skuldportföljen ska vid var tidpunkt överstiga 1,5 år och får maximalt vara 4 år. Den genomsnittliga löptiden ska mätas inklusive samtliga aktiva derivatkontrakt
- Andelen ränteförfall inom ett år får maximalt uppgå till 50 procent av portföljen

Målsättningen med ränteriskhanteringen är att långsiktigt åstadkomma bästa möjliga finansnetto inom ramen för de risktaganden som fastställs i denna policy.

Som en del av Enköpingskommuns ränteriskhantering ingår att säkringsinstrumenten kan ersättas eller överflyttas till andra säkringsinstrument med syfte att åstadkomma en jämn och stabil räntekostnad över tiden.

7.3 Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att valutakursförändringar påverkar kommunkoncernens resultat. Valutarisker i kommunkoncernen ska minimeras varför all upplåning och placeringar ska ske i svenska kronor. Undantaget är Ena Energi AB's affärer med anledning av försäljningen av egenproducerad el på elbörsen Nasdaq. Se bilaga 4 för godkända valutainstrument. Betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras om de uppgår till ett motvärde motsvarande minst 500 000 kr.

7.4 Derivat

Kommunen och bolagen har rätt att använda derivatinstrument i ränteriskhanteringen. Räntederivat får endast användas till att förkorta eller förlänga räntebindningstiden på befintliga eller planerade framtida underliggande lån i skuldportföljen i syfte att få en jämn och stabil räntekostnad över tiden. Derivat får inte användas i spekulativt syfte utan endast för att säkra framtida ränte- och valutakostnader. Godkända derivatinstrument (bilaga 4) med godkända motparter (bilaga 3) får användas under förutsättning att maximal total swapvolym (netto) för utestående derivataffärer inte överstiger total lånevolym som löper med rörlig ränta.

8. Rapportering

Den finansverksamhet som bedrivs inom ramen för policy och dessa riktlinjer ska redovisas tertialvis till kommunstyrelsen. Det övergripande syftet är att kontrollera att förvaltningen har skett i enlighet med policyn.

Redovisningen ska innehålla följande uppgifter:

- Placeringsportföljens volym, instrument och motparter
- Skuldportföljens volym, instrument, motparter, genomsnittlig kapitalbindning, kommande förfall inom 12 månader
- Skuldportföljens genomsnittliga räntebindningstid och räntesats
- Skuldportföljens derivat fördelat på instrument och motparter
- Kommunens borgensåtagande fördelade på respektive motpart
- Eventuella avvikelser från finanspolicyns regler, avvikelsernas orsak samt vidtagna åtgärder eller förslag till åtgärder

Bilaga 1 - Utlåning och borgen

Utlåning och borgen får endast ske i enlighet med kommunfullmäktiges beslutade utlånings- och borgensramar. All utlåning, kreditlöften och borgen ska ske på ett sådant sätt att kommunkoncernens finansiella risker begränsas.

Riktlinjer

Följande riktlinjer gäller generellt för utlåning och borgen:

- all utlåning och borgen ska vara belopps- och tidsbegränsad;
- all utlåning ska dokumenteras i avtal mellan parterna;
- borgen får inte avse generell borgen;
- underliggande kreditavtal ska i dess helhet granskas innan borgen tecknas;
- all borgen ska registerföras och alla borgenshandlingar tillsammans med underliggande kreditavtal ska arkiveras;
- kredittagarens betalningsförmåga ska vara god;
- för det kommunala åtagandet krävs att god insyn i kredittagarens ekonomi och verksamhet erhålles samt att kredittagaren tecknar fullvärdesförsäkring för tillgångarna; säkerheterna ska bedömas motsvara kommunens risk vid betalningsinställelse;
- kredittagare ska åläggas att årligen inkomma med årsredovisning och försäkringsbevis eller motsvarande.

Bilaga 2 - Godkända instrument placeringar

Dessa riktlinjer gäller placeringar som görs i finansiellt syfte för att i första hand användas till att minska låneskulden. Placeringar bör förvaltas på sådant sätt att den matchar kommande upplåningsbehov inom kommunkoncernen.

Tillåtna placeringar är:

- Konto/Deposits
- Statsskuldväxlar

Bilaga 3 - Godkända motparter för finansiella kontrakt

Tillåtna parter för Enköping kommun att ingå finansiella kontrakt med vid upplåning, placeringar och derivataffärer är att motparterna som lägst uppfyller en officiell kreditvärdighet motsvarande A i enligt Standard & Poor's long-term rating.

Bilaga 4 - Godkända derivat

Följande derivat är godkända som instrument för ränteriskhantering;

- FRA – Forward Rate Agreement, en räntetermin avseende framtida 3 månaders Stibor
- Ränteswap
- CAP – räntetak
- FLOOR – räntegolv

Derivatinstrument (optioner, terminer, FRA, ränteswapar) är finansiella instrument vars värde eller pris baseras på värdet av ett underliggande tillgång. Derivatinstrument får endast användas, då det i skuldportföljen finns underliggande finansiell transaktion, exempelvis lån eller låneportfölj, i syfte att förändra räntebindningstiden. Derivat kan användas till att förkorta eller förlänga räntebindningstiden, samt att säkerställa en maximal räntenivå.

Godkända instrument vid valutahantering är:

- Avista-affärer i valuta
- Valutetermin